



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

citer: Ergo illum reddit dignum, cui Deus velit bonum simpliciter tale, quod est visio clara ipsius, & consequenter dat jus connaturaliter ad hereditatem Dei.

Confirmatur: *omplius*: Lumen gloriae, per modum principij proximi dat jus connaturaliter ad visionem beatificam: Ergo gratia habitualis, à qua lumen gloriae emanat tanquam proprietates, dabit idem jus connaturaliter, per modum radices, & principij remoti & radicalis.

119. Dico ultimo: Implicat contradictionem esse filium Dei adoptivum, sine gratia habituali.

Probat: Ad filiationem adoptivam Dei essentialiter exigitur convenientia saltem analogica cum Deo in natura sub conceptu naturae: Sed implicat creaturam convenire apalogice cum Deo in natura sub conceptu naturae, sine gratia habituali: Ergo implicat contradictionem dari sine illa filiationem adoptivam Dei. Major patet ex supra dictis: Minor probatur. Essentia gratiae habitualis consistit in hoc quod est esse participationem formalem naturae Dei sub conceptu naturae, ut articulo praecedenti ostendimus: Ergo implicat creaturam sine illa convenire analogice cum Deo in natura sub conceptu naturae.

120. Confirmatur: Implicat hominem esse filium Dei adoptivum, nisi sit spiritualiter à Deo genitus, cum filiatione adoptiva in spirituali generatione fundetur: Sed repugnat illum esse spiritualiter genitum à Deo sine gratia habituali: Ergo implicat sine illa esse filium Dei adoptivum. Minor probatur: Esse genitum spiritualiter, est procedere vivens vitam spirituales à Deo vivente in similitudinem naturae, ad quod necessarium est vivere radicaliter vitam spirituales & divinam: Sed implicat vivere vitam spirituales & divinam radicaliter, sine gratia habituali, cum illa sit radix operationum vitalium ordinis supernaturalis, nempe actus charitatis, & visionis intuitivae Dei, aliorumque actuum supernaturalium: Ergo implicat hominem esse spiritualiter genitum à Deo, sine gratia habituali.

§. III.

Solvuntur objectiones.

121. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Forma quae justus vivit in ordine supernaturali & divino, est quae praestat formaliter esse filium Dei adoptivum: Sed homo justus vivit Spiritu Dei & ejus Divinitate: Ergo Divinitas Spiritus Sancti, iustus unita per gratiam, praestat formaliter esse filium Dei adoptivum. Major constat ex supra dictis. Minor probatur primò ex Scriptura. Joan. 6. *Spiritus est qui vivificat.* Ad Galat. 5. *si spiritu vivimus, spiritu & ambulemus.* Item in Symbolo Concilij Niceni dicitur: *Credo in Spiritum Sanctum Dominum & VIVIFICANTEM.* Unde S. Thomas 4. contra Gent. cap. 20. observat quod Spiritus Domini initio mundi dicitur ferri super aquas, non quasi ipse moveatur, sed quia primum est motiois & vitae principium, & quia divino suo habitu & spiritu omnia vivificat. In hujus rei confirmationem bellissime notavit Cornelius Mussus Episcopus Bituntinus, lib. 3. de divina historia, omnia spiritu vivificari: *habent inquit Physici in animalibus suos spiritus: anhelum in primis, tum corpuscula illa in corde, in hepate, in cerebro formata, spiritus videlicet naturales, vitales, & animales. Sunt & ipsi Grammatici spiritus, quos quidem accentus dicimus, ob id quod syllabis accipiunt, veluti parum tenores &*

A *toni: sane ut litterae vocales dictionum, sic litterarum vocalium ipsi accentus videntur esse animae quaedam, quod eorum sono actus, vel gravi, voces ipse formantur, quasi vivant, vigeant, spirent, & loquantur. Hinc porro ad musicam derivatio sit spirituum: intentiones enim & inflexiones, inclinationes & elevationes in tonis & cantibus, spiritus sunt, quibus animata musica tantam vim habet, ut possit amorem excitare, insuper gaudium, & timores pellere. Secundo probatur eadem Minor ratione. Divinitas Spiritus Sancti est vita quaedam per essentiam & infinita: Ergo de se sufficiens est ad omnia vivificandas; & consequenter unita iustis, medio dono accidentali gratiae sanctificantis, illos seipsa vivificat: ita ut gratia concurret solum per modum nexūs seu vinculi conjungentis; Divinitas verò Spiritus Sancti, per modum formae, seu principij quo vivificantis.*

B *Respondeo distinguendo Minorem: Iustus vivit spiritu Dei, & ejus Divinitate, ut causa efficiens, & movente ad actus vitales ordinis supernaturalis, concedo Minorem: ut formam, & principium quo radicali vitae supernaturales, nego Minorem, & Consequentiam: nam (ut supra declaravimus) id quod formaliter praestat esse filium Dei adoptivum, debet formaliter praestat esse solum effective, vitam supernaturalem causare, seu esse principium radicale talis vitae: quod Spiritui Sancto competere nequit, cum forma quae est principium quo radicale vivendi, debeat per identitatem, aut per physicam informationem accipienti vitam uniri, ut supra diximus. Unde S. Thomas 2. 2. quaest. 23. art. 2. sibi hoc argumentum objicit: *Deus est spiritualiter vita anima, sicut anima vita corporis, secundum illud Deuteronom. 30. Ipse est vita tua: Sed anima vivificat corpus per seipsam: Ergo Deus vivificat animam per seipsam. Cui sic respondet: Ad secundum dicendum quod Deus est vita effective & anima per charitatem, & corporis per animam; sed formaliter charitas est vita anima, sicut & anima corporis: unde per hoc potest concludi, quod sicut anima immediate unitur corpori, ita charitas animae. Ex quo patet responsio ad utramque probationem Minoris.**

C *Ad primam enim desumptam ex Scripturae testimoniis, dicendum est, Spiritum Sanctum dici vivificare effective, non formaliter, & iustos spiritui Dei vivere, ambulare, & moveri, ut causa efficiens, & impellens, non ut formam informantem, seu ut principium radicale quo vita spiritualis & supernaturalis; & in hoc sensu intelligenda esse praedicta Scripturae & SS. Patrum testimonia.*

D *Ad secundam, concessio Antecedente, similiter distinguo Consequens: Ergo est de se sufficiens ad omnia vivificanda, formaliter, nego: efficienter, concedo. Ex quo solum sequitur iustos vivere Divinitate Spiritus Sancti effective, non verò formaliter.*

E *Objicies secundò: Filius constituitur per communicationem naturae ejusdem cum natura patris, specificè vel numericè: Sed iusti non possunt esse filij Dei adoptivi, per communicationem naturae divinae, secundum convenientiam specificam, cum natura divina sit immultiplicabilis numero: Ergo constituunt filij per communicationem naturae divinae, secundum identitatem numericam, & consequenter ipsa formaliter Deitate.*

F *Respondeo distinguendo Majorem: Filius naturalis, concedo Majorem: filius adoptivus, nego Majorem. Et concessa Minori, nego Consequentiam*

- triam: nam ad esse filij adoptivi sufficit, vel affectus extrinsecus, qualiter inter homines contingit vel communicatio naturæ secundum conventionem analogam, qualiter contingit in Deo, qui nobis suæ naturæ participationem communicat mediâ gratiâ habituali, eâque mediante nos filios suos adoptivos constituit. Unde Propheta Regius Psal. 81. ubi dixit de iustis: *Ego dixi dii estis* (id est confortes divinæ naturæ per gratiam) 26. timid subjungit, & *filii Excelsi omnes*, nimirum per filiationem adoptivam in gratia fundatam.
115. Obijcies tertio contra secundam conclusionem: 1. Joan. 3. dicitur. *Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & simus*: Ergo ex Scriptura charitas est forma, quæ præstat homini formaliter esse filium Dei adoptivum, non verò gratia sanctificans.
126. Respondeo aliqua, quæ sunt effectus gratiæ sanctificantis, attribui etiam charitati, ratione mutuz connexionis quam habet inter se non tamen eodem modo, sed diverso; sicque filiationem Dei adoptivam attribui gratiæ habituali formaliter & per se primò; charitati autem concomitanter & secundariò quia illa est proprietas, quæ a gratia dimanat, & inseparabiliter ipsi conjungitur.
127. Obijcies quartò contra tertiam conclusionem: Filiatio Dei adoptiva absq; jure ad ejus hereditatem stare nequit: Sed tale jus exigit vel supponit promissionem Dei, seu ejus pactum & ordinationem, gratiæ habituali superadditam: Ergo gratia sanctificans ex vi propriæ entitatis & perfectionis, ac secluso omni favore extrinsecò ei superaddito, non potest filiationem Dei adoptivam causare. Major patet ex definitione adoptivæ supra adducta: Minor verò suadetur, Non minor in operibus iustorum, gratiâ & charitate informatis, invenitur proportio cum gloria, ut habet rationem mercedis, seu coronæ, quam reperitur in gratia sanctificante, ut subiectum informante, cum beatifica visione, ut habet rationem hereditatis: Sed non datur in operibus iustorum jus ad gloriam ut mercedem seu coronam, absque interventu promissionis vel ordinationis divinæ, illorum entitati extrinsecò superaddita: Ergo nec in gratia sanctificante salvatur jus ad beatificam visionem, ut hereditatem, absque promissione vel ordinatione Dei.
128. Respondeo concessâ Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, concessis præmissis, neganda est consequentia & paritas. Ratio autem discriminis est, quia jus meritorium, quod in operibus iustorum gratiâ & charitate informatis invenitur, vel est fidelitatis, vel iustitiæ, vel gratitudinis: primum absque promissione stare non potest; secundum verò & tertium nequeunt in pura creatura, absque pacto Dei, operum dignitati superaddito, subsistere; quia cum iustorum opera sint Deo multis titulis debita, ex vi propriæ, & intrinsecò valore, non possunt Deum ex stricta iustitia obligare ad illa remuneranda: jus autem fundatum in gratia sanctificante respectu gloriæ ut hereditatis, cum non sit meritorium, sed solius connaturalitatis, ipsi competit absque interventu promissionis, vel ordinationis divinæ: sicut Deus jure connaturalitatis tenetur Angelo infundere species, illius creatione suppositâ; concurrere ad motum cœli, suppositâ illius existentiâ, & effluxum seu resultantiam passionum non impedire, supposito quod naturas producat.
129. Dices. Quod est debitum alicui jure connaturalitatis, seu debito exigentiæ physici, non potest proponi ut præmium v. g. proprietates connaturaliter flunt ab essentia, & sunt illi debitiæ titulo connaturalitatis, seu debito exigentiæ physici: Sed prima gloria, respondens primæ gratiæ, ut hereditas, potest in præmium proponi, imò sic de facto eam promitti docet frequentior sententia: Ergo non debetur gratiæ jure connaturalitatis, seu debito exigentiæ physici.
- Confirmatur: Gloria ut hereditas non debetur gratiæ sanctificantis exigentiâ activâ, sicut proprietates debentur essentia, quia non dimanat à gratia per modum propriæ passionis; nec debito connaturalitatis passivæ, qualiter debentur Angelo species infusa à Deo, vel celo motus circularis: Ergo gloria nullo modo est debita gratiæ jure connaturalitatis, seu debito exigentiæ physici, sed solum jure morali & meritorio.
- Ad instantiam nego Majorem: Gloria enim corporis debetur animæ Christi ex vi gloriæ animæ, jure connaturalitatis, & debito physico, & tamen illam Christum meruisse docet D. Thomas 3. p. quæst. 19. art. 3. ad 3. Non ergo obstat debitum physicum alicujus perfectionis, quominus possit tanquam præmium proponi, ut pluribus titulis debeatur. Passio autem simul cum natura conveniens, ideo nequit esse præmium nisi meriti causantis naturam, quia fit ex vi ejusdem actionis; si verò passionis effluxus suspenderetur, posset proprietas ut præmium operum naturæ proponi: sicut de facto, quia effluxus gloriæ corporis ex gloria animæ in Christo suspensus fuit, ut daretur locus passioni, terminavit Christi merita, quæ tamen gloriam animæ non attigerunt.
- Ad confirmationem dicendum gloriam ut hereditatem deberi gratiæ sanctificantis physicâ exigentiâ activâ (sicut proprietates debentur essentia) non ratione sui, sed ratione luminis gloriæ, quod ipsi debetur connaturaliter, & quod, juxta probabiliorē & communiorē sententiam, ab ipsâ dimanat tanquam proprietas; non ita quod ad gratiam in omni statu, sed solum ut est in sui consummatione, seu in statu termini, sequatur.
- Obijcies quintò: Potest Deus de potentia absoluta homini in gratia existenti, & in illa perseveranti, negare in perpetuum gloriam: Sed homo sic exclusus à gloriæ consecutione, filius Dei adoptivus non esset: Ergo gratia habitualis, ratione solius suæ entitatis & perfectionis non causat filiationem Dei adoptivam: sed indiget aliquo favore extrinsecò ei superaddito. Major videtur certa, cum enim inter gloriam & gratiam habituales non sit connexio essentialis, potest Deus de sua potentia absoluta homini in gratia existenti, & in illa perseveranti usque ad mortem, gloriam in perpetuum denegare. Minor verò suadetur: Primò quia non stat filiatio adoptiva sine acceptance ad hereditatem adoptantis: Sed in casu posito homo existens in gratia habituali, non esset acceptus ad hereditatem Dei, consistentem in visione beatifica, sed potius esset ab illa exclusus: Ergo filius adoptivus non esset. Secundò probatur eadem Minor: Sine jure ad hereditatem adoptantis filiatio adoptiva non subsistit: Sed in casu arguenti homo existens in gratia habituali non haberet jus ad hereditatem Dei, cum esset ab illa exclusus per divinam voluntatem: Ergo filius adoptivus non esset.

134. Aliqui ex nostris Thomistis, ut ab hoc difficili argumento se expediant, negant absolute Majorem: existimant enim, quod licet Deus sit liber in infusione & conservatione gratiae sanctificantis, supposito tamen quod illam infuderit homini, & usque ad mortem ipsius illam conservaverit, necessitatur ad gloriam ei conferendam, ita ut nec de potentia absoluta illam ipsi denegare possit. Nam in operibus Dei (inquit) nihil potest esse frustra: gratia autem habitualis, cum sit quaedam inclinatio ad gloriam, & dispositio preparans ad illam, subinde quaedam gloria inchoata, frustra in perpetuum duraret, si gloria in perpetuum negaretur. Ita expressè docet Capreolus in 1. dist. 17. ad 2. Gregorij.

135. Hæc tamen solutio displicet: Primò quia D. Thomas in 4. dist. 64. q. 1. a. 2. quest. 2. ad 3. ait: *Damnare Petrum, cui ex beneficio gratiae sibi collata salus debetur, esse contrarium iustitiae* (large & improprie sumptæ) unde hoc Deus non potest, loquendo de potentia ordinata. Ergo aperte sentit, de potentia absoluta non repugnare quod Deus non salvet hominem in gratia & charitate existentem.

Secundò impugnatur hæc solutio: Gloria non est debita gratiæ, nisi titulo connaturalitatis activæ; sicut essentiae debentur proprietates, ut antea declaravimus: Sed Deus de potentia absoluta potest impedire resultantiam proprietatum ab essentia: Ergo & hominem in gratia existentem, & in illa perseverantem, gloriâ in æternum privare.

Tertiò, Lumen gloriæ non est magis debitum gratiæ sanctificantis, quam virtutes infusæ, quæ ab ipsa emanant ut proprietates: At Deus de sua potentia absoluta potest gratiam sanctificantem in subiecto producere, sine illarum virtutum effluxu: Ergo potest etiam de absoluta potentia impedire effluxum seu resultantiam luminis gloriæ à gratiâ sanctificante, ut est in suo termino & statû connaturali.

Deniq; Contra Prædictam solutionem arguitur: Non magis gratia sanctificans disponit ad gloriam, quam gravitas disponat grave ut occupet centrum: Sed potest Deus de sua potentia absoluta grave extra centrum conservare, illudque loco sibi connaturaliter debito in perpetuum privare: Ergo licet gratia sanctificans sit dispositio ad gloriam, illamque connaturaliter exigit, potest Deus de potentia absoluta gratiam in perpetuum conservare sine gloria, subindeque gloriam homini existenti in gratia, & in illa perseveranti, in perpetuum denegare. Hæc ergo solutio rejecta.

136. Ad argumentum respondeo, concessâ Majori, negando Minorem. Ad cuius primam probationem, distinguo Majorem, non stat filiatio adoptiva sine acceptatione in re, vel in jure, concedo Majorem, sine acceptatione in re, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Sicut enim in casu posito homo non maneret gratus & acceptus ad gloriam in re, maneret tamen acceptus ad illam in jure, id est haberet jus ut acceptaretur ad illam; & hoc sufficit ad rationem filij adoptivi, ut patet in adoptione humana & civili; si enim Joannes Petrum adoptaret in filium, & postea sine ulla causâ legitima ipsum excluderet ab hereditate, non propterea desineret esse filius adoptivus illius, quia jus ad illam ex vi præcedentis adoptionis haberet. Unde

A Ad secundam probationem Minoris, concessâ Majori, neganda est Minor: licet enim homo esset exclusus à gloria actualiter obtinenda, non tamen esset privatus dignitate obtinendi gloriam, & jure connaturali ut acceptaretur ad illam; stat enim jus exigentiæ connaturalis sine actuali possessione termini talis juris, ut patet in casu quo Deus à natura producta suspenderet possessionem resultantiam seu effluxum; tunc enim talis natura actu careret proprietatibus sibi debitis, non tamen careret jure & debito connaturali habendi illas.

Obijcies textò contra ultimam conclusionem: Potest Deus de sua potentia absoluta velle homini efficaciter gloriam, absque voluntate efficaci conferendi gratiam habitualement; Sed homo in tali casu esset filius adoptivus Dei: Ergo est possibilis de potentia absoluta filiatio adoptiva Dei sine gratia habituali. Major patet: Gloria enim non habet essentiali dependentiam à gratia habituali: Ergo potest Deus illam efficaciter velle, non volendo gratiam habitualement. Minor verò probatur ex definitione adoptionis: nam ut §. 1. primo loco annotavimus, adoptio est gratuita & liberalis assumptio personæ extraneæ ad alterius hereditatem: Sed voluntas illa Dei esset gratuita & liberalis, ut constat; & homo assumptus, persona extranea supponitur respectu hereditatis Dei, & ad illam ordinaretur: Ergo haberet quidquid requiritur ad rationem filij adoptivi, ex adoptionis definitione.

Respondeo data Majori, negando Minorem, Ad probationem dico, quod quando adoptio definitur, *Gratuita & liberalis assumptio personæ extraneæ ad hereditatem*, hoc debet intelligi de assumptione communicante affectivè naturam, non verò de simplici assumptione ordinante ad hereditatem, ut constat in humanis & civilibus; nam potest unus alteri promittere hereditatem, absq; eo quod ipsum adoptet in filium. Non sufficit ergo, etiam ad humanam & civilem adoptionem, qualibet ad hereditatem assumptio, sed necessario requiritur affectus communicandi naturam; alias omnes instituti hæredes, essent instituti filij: unde cum in casu posito voluntas Dei, ordinans efficaciter hominem ad gloriam, non communicaret affectivè naturam divinam, affectu salte efficaci (cum talis affectus sine gratiâ habituali secuta non possit subsistere) tali volitioni non conveniret definitio adoptionis, nec homini sic ordinato, vera ratio filij adoptivi competere.

Quod potest adhuc magis declarari & illustrari hoc discursu: Actio effectiva filij debet esse communicativa naturæ realiter, vel affectivè: primò constat in actione efficiente filium naturæ, quæ realiter naturam generantis communicat: secundum in filiatione adoptiva civili, quæ non salvatur in sola acceptatione unius ad hereditatem alterius, sed insuper requirit affectu communicandi naturam, si adoptanti esset possibile; quare explicatur per hæc verba: *utinam esset meus filius*. Ergo etiam adoptio divina petit ex parte Dei affectum efficacem communicandi suam naturam: unde cum implicet Deum velle efficaciter suam naturam communicare, nisi de facto illam communicet; & talis communicatio sine infusione gratiæ habitualis, quæ sola est divina naturæ participatio, stare nequeat; implicat Deum aliquem adoptare in filium, nisi ei simul infundat gratiam sanctificantem. Quare si de potentia absoluta veller homini efficaciter gloriam, absque volun-

voluntate efficaci conferendi gratiam habitualem, talis homo filius Dei adoptivus non esset. **A**na, formaliter quā talis est, ut art. præced. §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

§. IV.

Corollaria notata digna.

140. Dices primo: Ad adoptionem communicandi naturam adoptatam, ut patet in adoptione humana & civili: Ergo licet Deus non haberet voluntatem absolutam & efficacem conferendi tali homini gratiam sanctificantem, ille tamen filius eius adoptivus esse posset.

Respondeo Antecedens esse verum de adoptione humana, sed non de divina: Ratio autem discriminis est, quia in adoptione humana supponitur in persona adoptanda natura ejusdem speciei, & proportionata cum hereditate adoptantis, subindeque facultas ad talem hereditatem percipiendam: secus autem in adoptione divina. Unde D. Thomas 3. p. q. 23. a. 1. in calce corporis articuli, sic ait: *Hoc autem plus habet adoptio divina quam humana, quia Deus hominem, quem adoptat, idoneum facit per gratie munus ad hereditatem celestem percipiendam; homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum iam idoneum eligit adoptando.*

141. Adde quod in homine adoptante non est facultas communicandi adoptato naturam, nec secundum convenientiam univocam, nec secundum participationem analogam; & ideo non requiritur quod aliquo ex his modis sua effectivè communicet naturam, sed sufficit affectus conditio-natus & inefficax illam communicandi: in Deo autem invenitur vis communicandi suam naturam creaturæ rationali, secundum participationem analogam, ideoque ut aliquem adoptet in filium, non sufficit conditio-natus affectus, sed requiritur volitio efficax & absoluta communicandi naturam: filiatio enim adoptiva Dei est imitatio filiationis ejus naturalis, summa intra limites adoptionis: non salvatur autem summa imitatio possibili filiationi naturalis Dei, sine participatione analogæ naturæ divinæ, cum hæc possibilis sit.

142. Dices secundo: Deus posset illum hominem, cui gratiam sanctificantem denegaret, de facto beatificare, sine gratia habituali: At in tali casu esset filius adoptivus: Ergo est possibilis, de potentia absoluta, filiatio Dei adoptiva, sine gratia habituali. Major patet: nā ut supra dicebamus, visio beatifica non dependet essentialiter a gratia habituali. Minor vero suadetur: Forma præbens jus ad divinam hereditatem, filium Dei adoptivum constituit: Ergo à fortiori ipsius hereditatis divinæ possessio, quæ est ipsa visio beatifica, filium Dei adoptivum constituere poterit.

Respondeo datā Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam: & in isto in filiatione adoptiva civili, quam non præstat ipsius hereditatis possessio, sed forma quæ præbet jus ad hereditatem. Ratio autem in præsentī est, quia sola forma participans naturam divinam, potest esse terminus formalis spiritualis generationis, quæ est fundamentum filiationis Dei adoptivæ ut supra declaravimus: visio autem beatifica, quæ est possessio divinæ hereditatis, non participat naturam divinam sub conceptu naturæ, quia licet participet divinum intelligere (per quod, in nostra sententia, natura divina constituitur) tamen non participat illud, quatenus est eminenti quodam modo radix divinatorum attributorum, sed ut habet rationem operationis vitalis, & actus secundus; unde talis visio est quidem participatio beatitudinis increatæ, non tamen naturæ divi-

Tom. IV.

na, formaliter quā talis est, ut art. præced. §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

§. IV.

Corollaria notata digna.

EX dictis inferes primò, adoptare creaturam rationalem in filium, non esse proprium alicui ex Personis Divinis, sed commune tribus, ut docet D. Thomas 3. p. q. 23. art. 2. Nam Deus adoptat creaturam rationalem in filium, quatenus infundit gratiam spiritualiter generativam: actio autem infusiva gratiæ, cum sit operatio libera, & ad Extra est communis toti Trinitati: Ergo & adoptatio creaturæ rationalis. Observat tamen D. Thomas ibidem in resp. ad 3. quod quia filiatio adoptiva est quædam similitudo filiationis naturalis, per appropriationem filio ut exemplari tribuitur: & quia in humanis solius patris est adoptare, adoptio Patri æterno ut Authori appropriatur. Item quia eadem adoptio fit per gratiam, quæ est opus divini amoris appropriativè tribuitur Spiritui Sancto, ut infundenti gratiam, per quam adoptamur, & assimilamur Deo; unde ad Roman. 8. dicitur: *Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater.*

Inferes secundo cum eodem S. Doctore ibidem 144.

a. 3. solam creaturam rationalem capacem esse adoptionis: cum quia illa sola ex capax gratiæ habitualis, quæ est radix cognitionis & amoris supernaturalis, tum etiam quia illa sola potest elevari ad visionem beatificam, quæ est Dei hereditas. Ex quo

Inferes tertio, non solum homines, sed etiam Angelos in gratia existentes, esse filios adoptivos Dei: cum etiam illi sint capaces divinæ hereditatis, & ab illa extranei, utpote ratione propriæ naturæ non habentes jus ad illam.

Inferes quarto, prædestinatum existentem in peccato mortali, pro tempore quo est in illo, non esse filium adoptivum Dei, cum careat gratiâ sanctificante, quæ est formalis terminus spiritualis generationis, subindeque fundamentum proximum filiationis adoptivæ. Ne obstat quod ille sit membrum Christi, ut docet Theologi in Tractatu de incarnatione: quia ad rationem membri sufficit etiam vita imperfecta, manus enim arida dicitur membrum, quia habet vitam vegetativam, quanquam hæc sit vita imperfecta, ad rationem autem filij requiritur vita perfecta, ejusdem ordinis & naturæ cum vita generantis, vel adoptantis.

Inferes quinto, reprobum existentem in gratia esse filium Dei adoptivum: gratia enim sanctificans tribuit reprobo participationem naturæ divinæ, ejusdem rationis cum ea quam habet prædestinatus iustus: Atqui per hujusmodi participationem iustus nascitur ex Deo, & ipsa gratiæ infusio est spiritualis generatio, ut supra diximus: Ergo reprobus eam habens, verè natus est ex Deo, & filius ejus.

Inferes sexto, Patres veteris testamenti, in gratia & charitate existentes, verè fuisse filios Dei adoptivos; quamvis non fuerint in statu filiorum. Prima pars patet ex supra dictis: nam veteres Patres in charitate existentes, verè fuerunt iustificati, justificatione ejusdem rationis cum nostra: At justificatione, ex Tridentino supra citato, est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum: Ergo Patres antiqui, per gratiam iustificati, verè fuerunt filij Dei adoptivi.

Secunda verò pars ex eo constat, quod Patres

O

vere-